

otvorjena v Friedrichshafnu ob Bodenskem jezeru, kjer je še danes izhodišče najbolj modernega »Zeppelin«. V to delavnico je zabil neumorni grof celo svoje premoženje.

Med Zeppelinovimi prvimi pomagači so bili še danes živeči inženjeri: Kober, ravnatelj družbe dr. Colman in nadinženjer dr. Dürr. Sedanji vodja »Zeppelina« dr. Eckener je bil prvotno eden najbolj zagriženih grofovih nasprotnikov. Še le pozneje se je spreobrnil in se posvetil iznajdbi.

Prvi polet je poskusil »Zeppelin« nad Bodenskim jezerom 2. julija 1900, ki se je obnesel dobro.

Dne 1. julija 1908 se je upal grof z zrakoplovom od Bodenskega jezera v Švico. Polet se je posrečil, a nikdo ni imel zaupanja v iznajdbo.

Dne 5. avgusta 1908 je zadela zračno ladjo po dolgi vožnji nesreča eksplozije, a brez človeških žrtev. Pri vseh dosedanjih poletih od začetka do danes ni pri »Zeppelinu« nikdo ponesrečil smrti.

Naslednje številke naj na kratko pokažejo, kako se je spreminjal Zeppelinov zrakoplov glede dolžine in širine trupa od prvega pojava do danes. Prvi »Zeppelin« leta 1900 je bil dolg 128 m, v premeru 11.7 m. II. leta 1908 dolg 130 m, premer 13.6 m. III. leta 1913 dolg 158 m, premer 16.6 m. IV. leta 1915 dolg 163.5 m, premer 18.7 m. V. leta 1916 dolg 198 m, premer 23.9 m. V. leta 1917 dolg 226.5 m, premer 23.9 m. VII. leta 1919 dolg 120 m, premer 23.9 m. VIII. leta 1923 dolg 200 m, premer 27.64 m. IX. leta 1928 dolg 236.6 m, premer 30.5. S tem zadnjim je bil srečno končan najkrajši polet okoli sveta.

*

Tobak in pipa.

Kakor znano, je dobila Evropa tobak iz Amerike. Ko je odjadril Kolumb po odkritju predamerikanskih otokov nazaj v Španijo, je pustil na otoku Haiti kot zaupnika svojega spremljevalca samostanskega brata Romana Pane. Ta je prvi beležil, kako sedejo Haitčani krog ognja in pušijo iz pipe neko posebno zelišče.

Iz otoka Haiti je romala tobačna rastlina najprej v Španijo ter na Portugalsko.

Velike zasluge za razkritje raznih tobačnih vrst ima Anglež Walter Raleigh, ki je zanesel kot prvi iz Amerike v Evropo krompir. Omenjeni Anglež je odkril ameriško pokrajino Virginijo, odkoder imajo smodke viržinske svoje ime. Tam so bila razna indijanska plemena udana pušenju iz pipe. Anglež je popisal, kako posedajo Indijanci krog ognja in od ust do ust roma takozvana »pipa miru«. Prve indijanske pipe so bile izrezljane iz kamna Cortinit, kojega so dobivala indijanska plemena iz krajev med severoameriškima rekama Mississippi in Missouri. Kamenite pipe so bile lepo barvane in se je pušilo iz njih iz dolgih lesenih cevč.

Kako dolgo so pa že pušili Indijanci pred prihodom Evropejcev, ni znano. Že ogenj je za človeka nekaj privla-

čnega. Se ne smemo čuditi, ako se je hotel Indijanec igrati z ognjem, ki mu je tlel dolgo v kameniti pipi. Da ogenj iz pipe in dim nista pekla, ju je ublažil brihtni Indijanec potom lesene cevke. Vsekako je bila pipa prvi način uživanja tobaka.

Iz Španije in Portugalske so dobili tobak Francozi. Največ zaslug za zasačenje tobaka med Francozi ima francoski poslanik v Lissabonu Janez Nicot.

Znameniti rastlinar Linne je imenoval po omenjenem poslaniku strup, ki ga vsebuje tobak »nikotin«. To ime se je ohranilo do danes.

V dobi 30 letne vojne je razneslo vojaštvo tobak po Nemčiji. Najprej se je pojavilo pušenje v nemškem mestu Augsburg. Španci, Portugalci, Francozi in Nemci so rabili tobak poleg pušenja tudi kot zdravilno sredstvo.

Po zgledu Amerike je tudi Evropa duhan pušila iz pipe. Prvotna indijanska pipa se je seve v Evropi izpopolnila in njena oblika se spreminja do danes. Iz prvotnega pušenja iz pipe so se razvile cigare, cigarete in šnefanec i. t. d.

Tobak je imel skraja tudi hude nasprotne. Duhovščina je s prižniti skozi desetletja prepovedovala ljudem tobak. Ostri nastopi proti uživanju tobaka so mu pripomogli do razširjenja po celem svetu, med vse narode in sloje.

*

Indijansko maščevanje.

Španec Santiago Rosales je zapustil iz neznanega vzroka svoje prvotno bivališče v okolici južnoameriškega mesta Lima. Preselil se je s svojo lepo hčerko Luc na bolj v hribih ležečo posest, ki se imenuje Hacienda Tambo Chico. Španec je bil zelo bogat posestnik in lakomen po denarju. V bližini njegovega bivališča je indijanska trdnjava Huaca Grande. Trdnjava hrani grobišča skozi sto in stoletja po kulturi slovitih Inka-Indijancev. Ta grobišča so še za današnje Indijance svetost, katere se ni držnil nikdo dotakniti, kaj se le onečastiti ali celo oropati.

Prvotni Inka-Indijanci so izdolbili krog trdnjave Huaca Grande v granitne skale grobove z dolgimi hodniki. Svojim umrlim vladarjem so polagali v grob: zlate posode, orožje in druge dragocenosti. Znamenite prednike so hranili v razkošnih grobovih kakor stari Egipčani kot mumije. Po odkritju Amerike so se vrgli zlata lačni Španci na Inka dragocenosti, a grobišča se niso upali dotakniti.

Še le pred kratkem se je začel zanimati za Inka grobove omenjeni Španjol s svojo hčerko. Ne meneč se za indijansko svetost, je udril v grobove in odnašal iz njih sto in stoletne mumije, zlate posode in sploh znamenitosti. Naropane reči je hranil na svoji posesti, da bi jih razkazoval prijateljem.

Indijanci se niso upali upreti roparju, ker je bil mogočen in znan po brezobzirni surovosti. Zatekli so se k svoji znameniti čarovnici z imenom Tomasa. Po njenem maščevalnem načrtu so se ravnali in to se je zgodilo tako-le:

Nekoga dne sta se oglasila pri Rosalesu dva najstarejša indijanska odposlanca. Prosila sta ga v imenu indijanskih plemen, naj pusti v miru grobove njihovih prednikov, ki so jim najsvetejši spomin. Surovina ju je povabil v veliko dvorano. Tukaj so ležale po raznih kotih indijanske mumije in zlati zakladi. Ko jima je razkazal naropano, je pustil oba pretepsti z bičem ter ju spodil.

Nekaj dni za tem sta se pojavila pri Špancu dva druga Indijanca. Zaupala sta mu, da sta pripravljena mu izdati grob, v katerem počiva ter ga čuva bogzna kedaj umrla Inka princezinja. Mumija princezinje je v najbogatejši obleki, krog nje in pod njo — neizmerni zakladi zlata, biserov in sploh dragocenosti. V brezsrčnem lakomnežu se je zbudil pohlep. Sledil je Indijancema. Vodila sta ga proti starim Inka grobovom. Po preteku dveh ur so prišli po podzemskih hodnikih do kamenite plošče. Ko so jo odstranili, so stopili v dvorano, koje tla so bila posuta s človeškimi lebanjami. Iz te dvorane se je začel hodnik s čarobno lepo votlino, ki je ki je čuvala mumijo princezinje in starodavne zaklade. Že od daleč je bil videti blesk zlata ter draguljev. Na sredini neizmernega bogastva je stala ženska mumija.

Lakomni Španec je kar drgetal pri pogledu na bajno indijansko grobišče. Gnalo ga je le naprej mimo zlata k čudoviti mumiji, pred katero je obstal. Ko je pogledal stoječo princezinjo od glave do nog, je kriknil, kakor bi ga kdo sunil z nožem v srce.

Valjal se je potleh, tulil od bolesti, spremljevalca sta zrla mirno na grozno razočaranega lakomneža. Čez precej časa se je opomogel toliko, da je zbežal iz grobnice in proti domu. Par dni zatem je zblaznel in umrl kot blaznež.

— — —

Indijanci so mu bili iz maščevanja ugrabili edinega otroka — krasno in od vseh oboževano hčerko Luc. Umorili so jo, spremenili v mumijo, jo oblekli v starodavno obleko Inka princezinje in jo postavili v skrivnostno in z vsem megočim bogastvom prenapolnjeno grobnico. Groboskrunitelj je spoznal v mumiji svojo lastno hčer in ta pogled in zavest indijanskega maščevanja sta mu oropala pamet. Kaj so mu pomagali nakopičeni zlati zakladi, ko pa je umrl brez dediča kot z blaznostjo kaznovani ropar indijanskih grobov.

„A njega ni ...“

Je povest iz svetovne vojne. Izšla je komaj pred enim mesecem pa je razširjena že po celi Sloveniji.

Ali jo že imate?

Dobi se v obeh Ottilovih knjigarnah v Mariboru, v knjigarnah v Celju in Ptuj, ter pri pisatelju Francu Kolencu (Kaplau v Murski Soboti). Stane brez poštnine broširana izdaja samo 15.— Din, vezana pa 22.— Din.

